

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion pääomasijoituksista talletuspankkeihin

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki, jonka perusteella valtio voisi tehdä toimintakykyisiin ja vakavaraisuusvaatimukset täyttäviin talletuspankkeihin pääomasijoituksia merkitsemällä suomalaisen talletuspankin liikkeeseen laskeman pääomalainan. Valtio voisi merkitä pääomalainan vain, jos lainan liikkeeseenlaskija täytti 30 päivänä kesäkuuta 2008 päättyneeltä katsauskaudelta laaditun osavuositarkastuksen mukaan luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädetyt vakavaraisuusvaatimukset. Pääomailainaa ei kuitenkaan saisi merkitä, jos liikkeeseenlaskijan vakavaraisuus osavuositarkastuksen jälkeen on Rahoitustarkastuksen arvion mukaan vähentynyt alle laissa säädetyin.

Valtio voisi merkitä pääomailainoja enintään 4 miljardin euron määrään asti taikka valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen tai valtuuksien puitteissa. Valtio saisi merkitä vain sellaisen pääomailainan, jonka määrä on enintään 20 prosenttia liikkeeseenlaskijan luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädettyjen ensisijaisten omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen kokonaismäärästä.

Pääomailainan liikkeeseenlaskija saisi lunastaa pääomailainan pääoman takaisin aikaisintaan viiden vuoden kuluttua sen liikkeeseenlaskusta. Edellytyksenä olisi kuitenkin, että talletuspankki pääomailainan pääoman takaisinlunastuksen jälkeenkin täyttää vakavaraisuusvaatimukset ja että Rahoitustarkastus antaa suostumuksen takaisinlunastukselle.

Pääomailainalle maksetaan vuotuista korkoa. Koron määräytymisperusteena olisi valtioneuvoston asetuksessa säädettävä viitekorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä tai osuus liikkeeseenlaskijan viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisesta tilikauden tuloksesta verojen jälkeen, joka vastaa valtion merkitsemän pääomailainan osuutta liikkeeseenlaskijan ensisijaisista omista varoista tai konsolidoiduista omista varoista sen mukaan, kumman määräytymisperusteen mukainen korko on suurempi. Jos liikkeeseenlaskija ei ole maksanut pääomailainalle korkoa kahdelta kalenterivuodelta, valtiolla olisi oikeus nimittää liikkeeseenlaskijan hallitukseen kaksi jäsentä.

Siihen asti kun liikkeeseenlaskija on lunastanut pääomailainan pääoman kokonaan takaisin, se saisi jakaa voitto omistajilleen enintään määrän, joka vastaa liikkeeseenlaskijan asianomaisen tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen tilikauden voittoa tai ylijäämää vähennettynä valtion merkitsemälle pääomailainalle maksettavan koron määrällä. Jos liikkeeseenlaskija ei jakokelpoisten varojen riittämättömyyden takia voi maksaa korkojakson korkoa kokonaisuudessaan, liikkeeseenlaskija ei saa kyseiseltä tilikaudelta jakaa voittoa lainkaan. Liikkeeseenlaskija ei myöskään saisi hankkia vastiketta vastaan omia osakkeitaan tai kantarahasto-osuuksiaan taikka palauttaa lisäosuus- tai sijoitusosuusmaksuja ennen kuin se on lunastanut pääomailainan pääoman kokonaan takaisin.

Siihen asti kun liikkeeseenlaskija on lunastanut pääomailainan pääoman kokonaisuudessaan takaisin, liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan luovutuksen, sulautumisen toiseen luottolaitokseen, jakautumisen, yritysmuodon muuttamisen tai toiminnan muun näihin rinnastettavan uudelleen järjestämisen saisi toteuttaa vain valtion suostumuksella.

Päätös laissa tarkoitettujen pääomailainan merkitsemisestä tehtäisiin valtioneuvoston yleisistunnossa.

Ehdotetun lain on tarkoitus tulla voimaan ensi tilassa.

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila ja sen arviointi

Usean vuoden myönteisen talouskehityksen jälkeen Yhdysvalloissa puhkesi vuoden 2007 kesällä asuntorahoituksesta alkunsa saanut finanssimarkkinoiden häiriö. Häiriö on sittemmin syventynyt ja laajentunut muille markkinoille ja muihinkin maihin, myös useisiin Euroopan unionin jäsenvaltioihin.

Kansainvälistyneiden rahoitusmarkkinoiden toiminta on häiriöiden takia vaikeutunut, mikä ensi vaiheessa vaikeutti merkittävästi pankkien välistä rahoitusta. Tämän arvioitiin johtuvan siitä, että yleinen luottamus pankkien vakavaraisuuden pysyvyyteen oli heikentynyt. Viime kuukausien aikana luottamusta on edelleen heikentänyt merkit reaalityalouden heikkenemisestä sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa, mikä toteutuessaan väistämättä vähitellen vaikuttaa pankkien luottotappioiden määrään, kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen.

Tällä hetkellä keskeinen ongelma kehittyneiden maiden rahoitusmarkkinoilla on luottamuspula, joka viime kädessä johtuu epätietoisuudesta pankkien vakavaraisuuden tulevasta kehityksestä. Tämän seurauksena pankkien mahdollisuudet rahoittaa toimintaansa ja siten huolehtia asiakkaidensa rahoitustarpeista on jo heikentynyt useassa maassa.

Myös Suomessa mainitut häiriöt ovat näkyneet rahoitusmarkkinoilla, etenkin pankkien rahoituksen kallistumisena ja lyhentymisenä. Huolimatta viime aikojen merkeistä reaalityalouden heikkenemisestä tilanne Suomen rahoitusmarkkinoilla on kuitenkin edelleen vakaa. Rahoitustarkastuksen tietojen mukaan suomalaisten pankkien vakavaraisuus on edelleen hyvä. Ottaen huomioon epävarmat taloudelliset näkymät Euroopassa on Suomessakin kuitenkin tarpeen varautua mahdollisuuteen, että terveetkin pankit jossain vaiheessa saattaisivat joutua turvautumaan valtion tukeen luotonantokykynsä ylläpitämiseksi.

Tilanteen helpottamiseksi ja lisäongelmien estämiseksi euromaiden päämiehet päättivät 12 lokakuuta 2008 pitämässään kokouksessaan eräistä yhteisistä periaatteista ja toimista. Kokous suositteli toimenpiteitä pankkien likviditeetin turvaamiseksi, vakavaraisten pankkien rahoitusongelmien helpottamiseksi sekä niiden vakavaraisuuden tukemiseksi tarvittaessa. Lisäksi päämiehet painottivat tarvetta varmistaa, että vakavaraisuusongelmista kärsiviä mutta järjestelmän kannalta keskeisiä pankkeja voitaisiin pääomittaa ja tervehdyttää. Ongelmien hoitaminen tulee tapahtua siten, että veronmaksajien etu turvataan ja pankkien johdon ja omistajien vastuu toteutuu.

Useissa Euroopan maissa pankkien pääomien vahvistamisessa on päädytty ratkaisuun, jossa valtio merkitsee pankin etuoikeutettuja osakkeita, jotka ovat etuoikeutettuja osingonjaossa, mutta eivät oikeuta samanlaiseen määräysvaltaan pankissa kuin tavalliset osakkeet. Näin valtio pyrkii saamaan sijoitukselleen oikeudenmukaisen tuoton puuttumatta pankin liiketoimintapäätöksiin. Finanssikriisin menetyä ohi valtio voi realisoida osakeomistuksen.

Suomessa osakesijoitukset pankkeihin on ongelmallinen väline. Suomen pankkimarkkinoilla ulkomaisten pankkien omistamien tytäryritysten, osuuspankkien yhteenliittymän muodostavan osuuspankkiryhmän, paikallisosuuspankkien ja säästöpankkien yhteenlaskettu markkinaosuus sekä luotonannossa että talletuksissa on runsaat 90 prosenttia.

Osakeomistus ulkomaisen pankin suomalaisessa tytäryrityksessä ei antaisi valtiolle osuutta koko konsernista vaan ainoastaan tytäryrityksestä. Näin ollen valtio ei saisi myöskään osuutta koko konsernin tuloksesta vaan ainoastaan osuuden tytäryrityksen tuloksesta. Valtion sijoittama osakepääoma luettaisiin kuitenkin väistämättä EU:n pankkilainsäädännön takia koko konsernin hyväksi. Osakeomistus ulkomaiseen konserniin kuuluvan pankin osakkeisiin asettaisi valtion ulkomaisten viranomaisten päätösvallan alaiseksi, jos esimerkiksi olemassa olevien osakkeenomistajien oikeuksia ja omistuksen arvoa rajataan.

Osakesijoituksen käyttäminen rajaisi lisäksi myönnettävän tuen ulkopuolelle muut kuin osakeyhtiömuotoiset suomalaiset pankit. Osuuspankeilla ja säästöpankeilla ei ole osaketta vastaavaa arvopaperia, joita merkitsemällä valtio voisi tehdä sijoituksen. Osuuspankit voivat lain mukaan antaa sijoitusosuuksia ja säästöpankit kantarahasto-osuuksia, mutta tätä mahdollisuutta pankit ovat käyttäneet varsin suppeasti. Tästä johtuen osuuspankkien sijoitusosuuksilla ja säästöpankkien kantarahasto-osuuksilla ei ole toimivia jälkimarkkinoita, joilla valtio voisi tarvittaessa myydä tällaisiin välineisiin tekemänsä sijoitukset.

Ratkaisu, jossa valtio voisi tehdä pääomasijoituksia vain osakeyhtiömuotoisiin pankkeihin, olisi ongelmallista pankkien yhdenvertaisen kohtelun kannalta. Tämän vuoksi suomalaisten pankkien pääomittamisessa sijoitusmuotona ehdotetaan käytettäväksi pääomalainaa. Pääomalainan ehdoissa voidaan turvata se, että valtio saa sijoitukselleen oikeudenmukaisen korvauksen.

2 Euroopan unionin sääntely

Euroopan unionissa ei ole erityisiä pankkeihin tehtäviä pääomasijoituksia koskevia säännöksiä, vaan niitä koskevat Euroopan unionin valtioneuvoston päätökset ja säännökset. Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklat (aikaisemmin 92 ja 93 artiklat) kieltävät valtioneuvoston tukien, jotka vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua yhteismarkkinoilla. Kiellettyä valtioneuvoston tukia ei ole tuki jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen (87 artiklan 3 kohdan b alakohta). Komissio seuraa 88 artiklan mukaan jäsenvaltioiden valtioneuvoston tukijärjestelmiä. Komissio voi artiklan nojalla päättää, että tuki ei sovellu yhteismarkkinoille, jolloin jäsenvaltion on komission asettamassa määräajassa poistettava tuki tai muutettava sitä. Jos jäsenvaltio ei noudata komission päätöksiä asiassa, komissio voi perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan nojalla saattaa asian yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Neuvosto on antanut asetuksen (EY) N:o 659/1999 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä. Asetuksen 2 artiklan mukaan jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle riittävän ajoissa suunnitelmista myöntää uutta tukea. Komissio tutkii ilmoituksen heti sen saatuaan. Jos komissio alustavan tutkimuksen jälkeen toteaa, että ilmoitettu toimenpide sopii yhteismarkkinoille, se päättää, että tuki soveltuu yhteismarkkinoille (asetuksen 4 artiklan 3 kohta). Jos komissio alustavan tutkimuksen jälkeen epäilee tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille, se aloittaa asetuksessa säännellyn muodollisen tutkintamenettelyn (4 artiklan 4 kohta). Komission on tehtävä 4 artiklassa mainitut päätökset kahden kuukauden kuluessa jäsenvaltion ilmoituksen saatuaan. Jos komissio toteaa muodollisen tutkimuksen jälkeen, ettei kyse ole kielletystä valtioneuvoston tukista, se tekee asiassa päätöksen, että tuki sopii yhteismarkkinoille (7 artiklan 3 kohta). Myönteiselle päätökselle voidaan artiklan 5 kohdan mukaan asettaa ehtoja. Jos komissio katsoo, että tuki ei sovellu yhteismarkkinoille, se kieltää tuen myöntämisen (artiklan 5 kohta).

Komissio julkisti kesällä 2004 tiedonannon yhteisön suuntaviivoista valtioneuvoston tukista vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistuksiksi (2004/C 244/02). Vaikeuksissa olevana yrityksenä pidetään yritystä, joka ei omilla taikilla omistajilta tai lainanantajilta saaduilla varoilla pysty pysäyttämään tappiollista kehitystä, joka johtaa lähes varmasti yrityksen toiminnan loppumiseen lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, jos viranomaiset eivät puutu tilanteeseen. Suuntaviivojen mukaan valtioneuvoston tukia voidaan myöntää kuudeksi kuukaudeksi luottona tai takauksina, jotka tulee jakson lopussa maksaa takaisin tai peruuttaa. Peruuttamattomat osakepääomasijoitukset ovat kiellettyjä. Tukea saa myöntää vain sen verran, että yritys voi jatkaa toimintaansa. Säännökset rajaavat pankeille myönnettävän tuen käytännössä vain maksuvalmiuden ylläpitoa varten annettavaan tukeen.

Vuoden 2007 kesästä alkaen komissio on käsitellyt useita pankkitukitapauksia Alankomaissa, Belgiassa, Isossa-Britanniassa, Saksassa ja Tanskassa ja pääsääntöisesti antanut niissä myönteisen päätöksen. Komissio on lisäksi syksyn 2008 aikana käsitellyt ja hyväksynyt useiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden pankkien tukemista koskevia ratkaisuehdotuksia.

Komissio julkisti 13 päivänä lokakuuta 2008 tiedonannon (2008/C 270/02) valtiontukisääntöjen soveltamisesta maailmanlaajuisen finanssikriisin seurauksena rahoituslaitosten suhteen toteutettuihin toimenpiteisiin. Nykyisessä erittäin vaikeassa tilanteessa useat Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat yksipuolisista päätöksistä päättäneet tukea pankkisektoreitaan tai yksittäisiä pankkeja. Komission tiedonannon tavoitteena on osaltaan auttaa jäsenvaltioita toteuttamaan yhteisesti sovittuja periaatteita pankkien tukemisessa ja luottamuksen palauttamisessa rahoitusmarkkinoille siten, että myös valtiontukea koskevat periaatteet otetaan huomioon.

Tiedonannon tulkintalinjaukset perustuvat komission vuoden 2004 kannanottoon ja Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen valtiontukien tulkintaa koskeviin päätöksiin. Tiedonannossa korostetaan erityisesti, että tuen pitää olla määräaikaista ja selkeästi kohdennettua sekä määrältään rajattua. Lisäksi tiedonannossa painotetaan, että tuen myöntämisen on oltava välttämätöntä pankkien toiminnan turvaamiseksi, tukitoimien vastikkeellisuutta ja viranomaisten vastuuta varmistaa, että tukea saava pankki ei käytä sitä toimintansa laajentamiseen. Tiedonannossa esitetään lukuisia ehtoja, jotka tuen on täytettävä, jotta komissio katsoisi niiden olevan sallittua valtiontukea. Jos jäsenvaltion suunnittelema valtiontuki on tiedonannossa esitettyjen periaatteiden mukainen ja komission päätös asiassa on tarpeen saada kiireellisenä, komissio ilmoittaa antavansa päätöksensä vuorokaudessa.

Komissio teki 14 päivänä marraskuuta päätöksen, että suomalaisille talletuspankeille ja kiinnitysluottopankeille annettavien valtiotakausten järjestelmä täyttää EU:n valtiotukia koskevat määräykset ja säännökset eikä siten ole kiellettyä valtiontukea.

Ruotsi

Ruotsin valtiopäivät hyväksyi 29 päivänä lokakuuta 2008 hallituksen esityksen Ruotsin rahoitusjärjestelmän vakautta edistävästä toimenpiteistä (2008/09:61 Stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet).

Markkinoiden vakautta vahvistavat toimenpiteet muodostavat kokonaisuuden, johon ensinnäkin kuuluu hallituksen asetus ruotsalaisille luottolaitoksille annettavista varainhankinnan takauksista. Ruotsin valtiopäivät hyväksyi takausjärjestelyn ohella myös hallituksen esityksen uudeksi laiksi valtion tuesta yksittäiselle luottolaitokselle, tuen vastikkeeksi mahdollisesti saatavista osakkeista ja tuen rahoittamista varten perustettavasta rahastosta (lag (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut). Tuki voidaan myöntää joko takauksina, osakepääomasijoituksina tai muilla keinoilla. Laki tuli voimaan 28 päivänä lokakuuta 2008. Laissa ei säädetä tukitoimien määrälle rahamääräisiä rajoja.

Pääomasijoitukset pankkeihin tehdään ensisijaisesti osakepääomasijoituksina. Valtiokonttori valmistellee ehdotukset annettavaksi tueksi hallituksen hyväksyttäväksi. Tuen ehtona on muun muassa, että luottolaitoksen omistajat vastaavat ensisijaisesti tappioista. Osakepääomasijoituksena annettavan tuen vastikkeeksi valtio saa ensisijaisesti luottolaitoksen etuoikeutettuja ja äänivaltaisia osakkeita (preferensaktier med stark rösträtt). Hallitus perustaa lisäksi erityisen vakausrahaston (stabilitetsfond), johon se siirtää 15 miljardia kruunua (noin 1,5 miljardia euroa). Rahastoon myös tuloutetaan valtion tukitoimista tulevat tulot.

Tanska

Tanskassa hallitus antoi rahoitusjärjestelmän vakauttamista koskevan esityksen valtiopäiville 8 päivänä lokakuuta 2008. Valtiopäivät hyväksyi esityksen 10 päivänä lokakuuta ja laki taloudellisesta vakautuksesta (lov om finansiell stabilitet) tuli voimaan 11 päivänä lokakuuta 2008. Lailla perustettu järjestely on määräaikainen ja se päättyy 30 päivänä syyskuuta 2010. Valtio perustaa omaisuushoito-yhtiön (Afviklingselskabet). Yhtiö vastaa lain tarkoittaman, talletuksille ja vakuudettomille velkojille annettun takauksen toteuttamisesta sekä vakavaraisuusongelmiin joutuneen pankin tervehdyttämistoimista laissa säädetyllä tavalla. Yhtiö voi ottaa lainaa toimintansa rahoittamiseksi. Lain tarkoittamaan järjes-

telyyn osallistuvat pankit vastaavat omalta osaltaan omaisuudenhoitoyhtiön velvoitteista. Pankkien yhteenlaskettu osuus omaisuudenhoitoyhtiön vastuista on 35 miljardia Tanskan kruunua (noin 4,7 miljardia euroa), mikä vastaa noin kahta prosenttia Tanskan bruttokansantuotteen arvosta.

Iso-Britannia

Ison-Britannian hallitus on rahoitusmarkkinoiden kriisin kärjistyessä ja estääkseen suurimpien pankkien ajautumisen kriisipankeiksi esitellyt laajan pankkitukiohjelman. Ohjelma koostuu keskuspankin maksuvalmiustuesta, pankkien vakavaraisuutta ja luotonantomahdollisuuksia vahvistavasta pääomatuesta sekä takauksista pankkien lainanotolle. Ohjelman kokonaismäärä on 500 miljardia puntaa (noin 640 miljardia euroa) ja se jakautuu 200 miljardin punnan maksuvalmiustukeen Englannin keskuspankista, 250 miljardin punnan valtiontakauksiin pankkien rahoitukselle sekä 50 miljardin punnan pääomatukeen kahdeksalle suurimmalle pankille. Annettavan pääomatuen vastikkeeksi valtio saisi etuoi-keutettuja tai äänivaltaisia osakkeita pankeista. Valtion takausten käyttö olisi pankeille maksullista.

Eräät muut Euroopan valtiot

Myös useissa muissa Euroopan valtioissa pankkien tilanne on heikentynyt siinä määrin, että hallitukset ovat päättäneet erilaisista tukitoimista. Toimintavaihtoehtoja ovat olleet pankkien haltuunotto valtiolle, niihin tehtävät valtion pääomasijoitukset, valtiontakaukset pankkien varainhankinnalle sekä valtion rahoittamat rahastot, joihin siirrettäisiin ongelmaluottoja pankkien taseista. Vaihtoehtoja on myös yhdistelty ohjelmaksi, kuten Isossa-Britanniassa.

Saksassa liittotasavallan hallitus on päättänyt 500 miljardin euron tukitoimista rahoitussektorille. Suunnitelman mukaan valtio voi antaa 400 miljardin euron arvosta takauksia pankkien varainhankinnalle. Lisäksi hallitus varautuu sijoittamaan 80 miljardia euroa pääomaa pankkeihin. Ohjelmaan kuuluu myös 20 miljardin euron varaus pankkien mahdollisten tulevien tappioiden kattamiseksi.

Ranskassa rahoitusjärjestelmän vakauden ja luottamuksen palauttamista koskeva järjestely sisältää pankkien maksuvalmiutta ja luottoja koskevan 320 miljardin euron takausjärjestelyn. Sen lisäksi pankkien mahdollista pääomatukea varten varataan 40 miljardia euroa. Tuen myöntämistä varten on perustettu erityinen yhtiö, jonka toiminnan valtio takaa. Yhtiö myöntää pankeille pääomalainoja.

Italiassa valtiovarainministeriö on saanut valtuudet osallistua italialaisten pankkien pääomittamiseen ja takaamiseen. Tuen ehtona on tukea hakevan pankin kolmivuotinen vakautusohjelma ja selvitys pankin osingonjakopolitiikasta. Ministeriö voi lisäksi antaa takauksen keskuspankille, italialaisille pankeille taikka niiden ulkomaisille sivukonttoreille tai tytäryhtiöille myönnettävää hätärahoitusta varten.

Alankomaiden hallitus voi antaa 200 miljardin euron määrästä takauksia pankkien varainhankinnalle. Lisäksi hallitus on päättänyt perustaa 20 miljardin euron rahaston, jota voidaan myöhemmin kasvattaa tarpeen vaatiessa. Rahaston varoilla on tarkoitus tukea pankkien maksuvalmiutta. Rahastosta voitaisiin tehdä myös pääomasijoituksia pankkeihin. Ehtona rahastosta saatavalle tuelle on, että tuettava pankki on toimintakykyinen.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Rahoitustarkastuksen arvioiden mukaan suomalaisten pankkien vakavaraisuus on tällä hetkellä vahva. Myös luottamus niiden toimintaan on säilynyt hyvänä. Suomalaisilla pankeilla ei siten ole välitöntä tarvetta valtion tukeen.

Viime aikoina on kuitenkin Suomessakin odotetusti ollut merkkejä talouden nopeasta heikkenemisestä. Näin ollen suomalaisten pankkien hyvä tilanne suhteessa eräiden muiden Euroopan unionin jäsenvalti-

oiden pankkeihin nähden saattaa pahimmassa tapauksessa osoittautua väliaikaiseksi. Hallituksen esityksen tavoitteena on varmistaa, että tilannetta varten on asianmukaisesti varauduttu.

Jos suomalaisten pankkien pääomansaantia ei voitaisi turvata, joutuisivat pankit vähitellen, vakavaraisuutensa säilyttääkseen, supistamaan riskinottoaan ja luotonantoon. Tästä joutuisivat kärsimään ennen kaikkea Suomessa toimivat pankkien asiakkaat. Tarpeellisen rahoituksen puute johtaisi vähitellen kotitalouksien kysynnän, hyvinvoinnin ja toimeentulon heikkenemiseen. Tätä heikkenemistä vauhdittaisi ennen kaikkea pienten ja keskisuurten yritysten tarve rahoitussyistä rajoittaa toimintaansa ja työvoiman kysyntää. Pankkien pääomansaannin heikkeneminen johtaisi siten ulkomailta tulevien ja kasvua muutenkin heikentävien häiriöiden voimistumiseen Suomessa. Esityksen tavoitteena on siten myös varmistaa, että toimintakykyiset ja vakavaraiset suomalaiset talletuspankit voisivat jatkaa yritysten ja kotitalouksien rahoittamista normaalilla tavalla. Lakiesitys ei siten tähtää pankkisektorin tai yksittäisen pankin tukemiseen, vaan sen perustana ovat kokonaistaloudelliset syyt.

Useimmissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa on jo toteutettu tai ollaan toteuttamassa pankkien pääomittamista koskevia toimia. Esityksen tavoitteena onkin lisäksi turvata suomalaisille talletuspankeille edellytykset kilpailla rahoitusmarkkinoilla tasavertaisesti muiden eurooppalaisten pankkien kanssa.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Ehdotetussa laissa säädetään toiminnaltaan terveiden ja vakavaraisten luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (121/2007) tarkoitettujen talletuspankkien ensisijaisten omien varojen vahvistamiseksi tehtävistä valtion pääomasijoituksista.

Valtio voisi tehdä pääomasijoituksen suomalaiseen talletuspankkiin merkitsemällä pankin liikkeeseen laskeman pääomalainan. Valtio voisi merkitä pääomalainan vain, jos lainan liikkeeseen laskeva luottolaitos täytti 30 päivänä kesäkuuta 2008 päättyneeltä katsauskaudelta laaditun osavuosikatsauksen mukaan luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädetyt vakavaraisuusvaatimukset. Pääomalainaa ei kuitenkaan saisi merkitä, jos liikkeeseenlaskijan vakavaraisuus osavuosikatsauksen jälkeen on Rahoitustarkastuksen arvion mukaan vähentynyt alle laissa säädetyin.

Valtio voisi merkitä pääomalainoja enintään 4 miljardin euron määrään asti taikka valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen tai valtuuksien puitteissa. Valtio saisi merkitä vain sellaisen pääomalainan, jonka määrä on enintään 20 prosenttia liikkeeseenlaskijan luottolaitostoiminnasta annetussa laissa säädettyjen ensisijaisten omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen kokonaismäärästä.

Pääomalainan liikkeeseenlaskija saisi lunastaa pääomalainan pääoman takaisin aikaisintaan viiden vuoden kuluttua sen liikkeeseenlaskusta. Edellytyksenä olisi kuitenkin, että talletuspankki pääomalainan pääoman takaisinlunastuksen jälkeenkin täyttää vakavaraisuusvaatimukset ja että Rahoitustarkastus antaa suostumuksen takaisinlunastukselle.

Jos pääomalainan pääomaa ei ole lunastettu kokonaisuudessaan takaisin sen liikkeeseenlaskuvuotta seuraavan viidennen täyden kalenterivuoden päättyessä, pääomalainan pääoma lunastettaisiin takaisin sen nimellisarvo 20 prosentilla korotettuna. Liikkeeseenlaskuvuotta seuraavan seitsemännen kalenterivuoden alusta alkaen edellä tarkoitettua nimellisarvon korotusta lisätään kymmenellä prosenttiyksiköllä kalenterivuosittain. Valtiolla ei ole oikeutta vaatia pääomalainan pääoman takaisinlunastamista.

Pääomalainalle maksetaan vuotuista korkoa. Koron määräytymisperusteena olisi valtioneuvoston asetuksessa säädettävä viitekorko lisätyn seitsemällä prosenttiyksiköllä tai osuus liikkeeseenlaskijan viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisesta tilikauden tuloksesta verojen jälkeen, joka vastaa valtion merkitsemän pääomalainan osuutta liikkeeseenlaskijan ensisijaisista omista varoista tai konsolidoiduista omista varoista sen mukaan, kumman määräytymisperusteen mukainen korko on suurempi. Jos liikkeeseenlaskija ei ole maksanut pääomalainalle korkoa kahdelta kalenterivuodelta, valtiolla on oikeus nimittää liikkeeseenlaskijan hallitukseen kaksi jäsentä. Säännöksellä pyritään turvaamaan valti-

on etua tilanteessa, jossa pankin toiminta ei ole riittävän kannattavaa koron maksamiseksi. Näin valtio pääsee vaikuttamaan liikkeeseenlaskijan toimintaa koskeviin päätöksiin ja sitä kautta turvaamaan asemaansa.

Siihen asti kun liikkeeseenlaskija on lunastanut pääomallainan pääoman kokonaan takaisin, se saisi jakaa voitto omistajilleen enintään määrän, joka vastaa liikkeeseenlaskijan asianomaisen tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen tai konsernitilinpäätöksen tilikauden voittoa tai ylijäämää vähennettynä valtion merkitsemälle pääomallainalle maksettavan koron määrällä. Jos liikkeeseenlaskija ei jakokelpoisten varojen riittämättömyyden takia voi maksaa korkojakson korkoa kokonaisuudessaan, liikkeeseenlaskija ei saa kyseiseltä tilikaudelta jakaa voittoa lainkaan. Liikkeeseenlaskija ei myöskään saisi hankkia vastiketta vastaan omia osakkeitaan tai kantarahasto-osuuksiaan taikka palauttaa lisäosuus- tai sijoitusosuusmaksuja ennen kuin se on lunastanut pääomallainan pääoman kokonaan takaisin.

Siihen asti kun liikkeeseenlaskija on lunastanut pääomallainan pääoman kokonaisuudessaan takaisin, liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan luovutuksen, sulautumisen toiseen luottolaitokseen, jakautumisen, yritysmuodon muuttamisen tai toiminnan muun näihin rinnastettavan uudelleen järjestämisen saisi toteuttaa vain valtion suostumuksella.

Valtion merkitsemää pääomallainaa ei saisi käyttää liikkeeseenlaskijan tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen liiketoiminnan tai palveluiden markkinoinnissa.

Päätös laissa tarkoitettun pääomallainan merkitsemisestä tehtäisiin valtioneuvoston yleisistunnossa.

4 Esityksen vaikutukset

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että jokaisella suomalaisella talletuspankilla on mahdollisuus kasvattaa valtion pääomasijoituksen avulla ensisijaisten omien varojensa määrää 20 prosentilla. Valtion pääomasijoituksena merkittävien pääomallainan ovat oikeutettuja laskemaan liikkeeseen kaikki talletuspankit, jotka ovat saaneet toimilupansa Suomessa. Mahdollisuus laskea liikkeeseen pääomallainaa koskee siis myös ulkomaisten emoyritysten kokonaan omistamia suomalaisia tytäryrityksiä. Sen sijaan ulkomaisten pankkien Suomessa toimivat sivukonttorit eivät ole valtion pääomasijoituksen piirissä. Jos kaikki pankit käyttäisivät mahdollisuutta valtion pääomasijoitukseen, valtion sijoitukset pankkien pääomiin olisivat yhteensä noin 3,6 miljardia euroa.

Vaikutukset valtion talouteen riippuvat siitä, missä määrin suomalaiset pankit käyttävät hyväksi mahdollisuutta saada valtion pääomasijoitus. Jos kaikki talletuspankit käyttäisivät täysimääräisesti hyväksien mahdollisuutta valtion pääomasijoitukseen, valtion saama korkotulo olisi noin 410 miljoonaa euroa vuodessa. Valtion korkomeno pääomasijoituksen rahoittamisesta olisi puolestaan noin 120 miljoonaa euroa vuodessa.

Jos taloudellinen tilanne heikkenee Suomessa ja pankit käyttävät merkittävästi hyväksien valtion tarjoamaa mahdollisuutta merkitä niiden liikkeeseen laskemia pääomatodistuksia, toimenpide parantaisi pankkien vakavaraisuutta ja loisi niille uutta luotonantokykyä. Etenkin mahdollisen talouden taantumien oloissa pankkien luotonantokyvyn säilyttäminen on ensiarvoisen tärkeää reaalitalouden kehityksen turvaamiseksi. Lisäksi ehdotetun lain tarkoittama mahdollisuus vahvistaa suomalaisen pankkijärjestelmän pääomia ja siten lisää myös rahoitusmarkkinoiden vakautta.

Ehdotetussa laissa tarkoitettut pääomasijoitukset koskisivat toimintakykyisiä ja vakavaraisia pankkeja. Jos sen sijaan yksittäinen Suomen rahoitusjärjestelmän kannalta merkittävä talletuspankki ajautuisi vakaviin kannattavuus- ja vakavaraisuusongelmiin, tilanteen hoitamiseen ei voitaisi käyttää ehdotettua lakia, vaan siihen sovellettaisiin lakia Valtion vakuusrahastosta (379/1992).

5 Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, Suomen Pankilta, Rahoitustarkastukselta, kilpailuvirastolta ja Finanssialan keskusliitolta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

Laki valtion pääomasijoituksista talletuspankkeihin

1 §. *Soveltamisala.* Laissa säädettäisiin valtion mahdollisuudesta tehdä suomalaisten talletuspankkien ensisijaisten omien varojen vahvistamiseksi pääomasijoitus. Talletuspankit ovat luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettuja luottolaitoksia, jotka voivat vastaanottaa talletuksia ja muita takaisinmaksettavia varoja. Talletuspankki voi olla liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1501/2001) tarkoitettu liikepankki, säästöpankkilaisissa (1502/2001) tarkoitettu säästöpankki tai säästöpankkiosakeyhtiö taikka osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1504/2001) tarkoitettu osuuspankki. Talletuspankki on suomalainen, jos sille on myönnetty luottolaitoksen toimilupa Suomessa.

2 §. *Valtion pääomasijoitus.* Laissa tarkoitettu valtion pääomasijoitus olisi 1 momentin mukaan luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu pääomalaina. Mainitun lain 45 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan luottolaitoksen ensisijaisiin omiin varoihin luetaan pääomalainat, joiden ehdot Rahoitustarkastus on hyväksynyt. Pääomalainalla tarkoitettaisiin jäljempänä laissa pääomalainaa, jonka valtio antaa tämän lain mukaisesti.

Koska valtion pääomasijoituksen tarkoituksena on vahvistaa toiminnaltaan terveen ja vakavaraisen talletuspankin ensisijaisten omien varojen määrää eikä kyse ole jo taloudellisissa vaikeuksissa olevan pankin toiminnan turvaamiseksi tehtävästä pääomasijoituksesta, pykälän 2 momentissa säädetään, että valtio voi merkitä pääomalainan vain, jos sen liikkeeseen laskenut talletuspankki täyttää luottolaitostoiminnasta annetussa laissa omien varojen vähimmäismäärälle ja konsolidoidulle omien varojen vähimmäismäärälle säädetty vaatimukset. Omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen määrä määräytyisi 30 päivänä kesäkuuta 2008 päättyneen katsauskauden osavuosikatsaukseen sisältyneiden tietojen perusteella.

Luottolaitoksella on luottolaitostoiminnasta annetun lain 55 §:n 1 momentin mukaan oltava sen vakavaraisuuden turvaamiseksi omia varoja yhteensä vähintään määrä, joka tarvitaan kattamaan luottolaitoksen luottoriski, toiminnallinen riski, valuutta- ja hyödykeriski sekä kaupankäyntivarastoon liittyvät riskit niin kuin siitä mainitussa laissa tarkemmin säädetään. Lain 57 §:n mukaan luottolaitoksella on oltava luottoriskin kattamiseksi omia varoja vähintään määrä, joka vastaa kahdeksaa prosenttia luottolaitoksen varojen ja taseen ulkopuolisten sitoumusten riskipainotetusta määrästä. Laskettaessa tässä pykälässä tarkoitettua omien varojen vähimmäismäärää luottolaitoksen varat ja taseen ulkopuoliset sitoumukset painotetaan niihin liittyvän luottoriskin perusteella. Toiminnallisen riskin kattamiseksi vaadittavien omien varojen määrästä säädetään 62 §:ssä, valuutta- ja hyödykeriski kattamiseksi vaadittavien omien varojen määrästä 63 §:ssä sekä kaupankäyntivarastoon liittyvien riskien kattamiseen vaadittavien omien varojen määrästä 64 §:ssä. Konsolidoidusta vakavaraisuusvaatimuksesta säädetään puolestaan lain 76 §:ssä.

Pykälän 3 momentin mukaan valtio ei kuitenkaan saisi merkitä pääomalainaa, jos liikkeeseenlaskijan omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen määrä on 2 momentissa tarkoitettun katsauskauden jälkeen Rahoitustarkastuksen käsityksen mukaan vähentynyt alle laissa säädetyn vähimmäismäärän.

3 §. *Sijoituksen määrä.* Valtio voisi 1 momentin mukaan merkitä laissa tarkoitettuja pääomalainoja enintään neljän miljardin euron määrään asti taikka valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen tai valtuuksien puitteissa.

Pykälän 2 momentissa säädetään lisärajoitus valtion pääomasijoitukselle. Valtion merkitsemä pääomailain saisi olla enintään 20 prosenttia liikkeeseenlaskijan luottolaitostoiminnasta annetun lain 45 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ensisijaisten omien varojen määrästä tai, jos liikkeeseenlaskijaan sovelletaan mainitun lain 76 §:ssä tarkoitettua konsolidoitua vakavaraisuusvaatimusta, 75 §:n 1 momentissa tarkoitettujen konsolidoitujen omien varojen kokonaismäärästä.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 45 §:n 1 momentin mukaan luottolaitoksen omiin varoihin luetaan ensisijaisina omina varoina osakepääoma, osuus- ja lisäosuuspääoma sekä peruspääoma, sijoitusosuuspääoma ja kantarahasto, osake-, sijoitusosuus- ja kantarahastoanttililla olevat varat, pääomailainat, joiden ehdot Rahoitustarkastus on hyväksynyt, vararahasto ja ylikurssirahasto, vapaan oman pääoman rahastot ja käyttämättömät voittovarot, vapaaehtoinen varaus, rajoitetusti tilivuoden aikana kertynyt osavuositarkastuksen osoittama voitto sekä muut Rahoitustarkastuksen hyväksymät, edellä mainittuihin eriin rinnastettavat erät. Luottolaitostoiminnasta annetun lain 75 §:n mukaan konsolidoituja ensisijaisia omia varoja ovat konsernitaseen mukaisten 45 §:n 1 momentissa tarkoitettujen erien lisäksi konsernitaseen mukainen konsernireservi ja vähemmistön osuus konsernitaseen osoittamasta ensisijaisesta omasta pääomasta.

Valtio voisi 3 momentin mukaan merkitä pääomailain vain sen nimellisarvosta ja euromääräisenä.

4 §. *Pääomailainan ehdot.* Sen lisäksi, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 45 §:n 3 momentissa säädetään, pääomailainan ehtojen on täytettävä tässä laissa ja 13 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetyt vaatimukset. Laissa ja mainitussa valtioneuvoston asetuksessa säädettäisiin ehdoista, jotka pääomailainan on sisällettävä, jotta valtio voisi merkitä pääomailainan. Laissa ja valtioneuvoston asetuksessa ei puhtaita menettelytapasäännöksiä lukuun ottamatta säädettäisiin velvollisuuksia talletuspankeille tai niiden emoyrityksille. Laki ei estä suomalaisia talletuspankkeja laskemasta liikkeeseen pääomailainoja, jotka eivät täytä ehdotetussa laissa säädettäviä vaatimuksia. Valtio ei kuitenkaan voisi merkitä tällaisia pääomailainoja ehdotetun 3 §:n valtuuden perusteella.

Luottolaitostoiminnasta annetun lain 45 §:n 3 momentin mukaan pääomailain saadaan lukea ensisijaisiin omiin varoihin ainoastaan, jos sille maksettavan koron tai muun hyvityksen ja pääoman palautuksen edellytyksenä on, että luottolaitoksella on jakokelpoisia varoja. Lisäksi edellytyksenä on, että pääomailain ei saa olla määräaikainen eikä se saa tuottaa kumulatiivista oikeutta korkoon tai muuhun hyvitykseen. Kolmantena edellytyksenä on, että pääomailainan pääoman ja koron tai muun hyvityksen maksamisesta ei saa antaa vakuutta luottolaitos itse tai sen kanssa samaan konserniin kuuluva yhteisö tai yhteisö, joka lain tai sopimuksen perusteella on vastuussa luottolaitoksen veloista, tai tällaisen yhteisön kanssa samaan konserniin kuuluva yhteisö taikka yhteisö, jonka äänivallasta edellä tarkoitettujen yhteisöjen omistavat yhteensä yli puolet, tai tällaisen yhteisön kanssa samaan konserniin kuuluva yhteisö.

5 §. *Pääomailainan etuoikeusasema.* Pääomailainan pääoman ja koron saa maksaa sen liikkeeseenlaskijan konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Pääomailainan huonoimmasta etuoikeusasemasta säädetään osakeyhtiölain (624/2006) 12 luvun 1 §:ssä ja osuuskuntalain (1488/2001) 13 luvun 1 §:ssä, mutta selvyuden vuoksi siitä säädettäisiin myös ehdotetussa laissa, koska säästöpankkilaissa ei ole vastaavaa säännöstä. Pääomailainojen ehdoissa on mahdollista sopia niiden keskinäisestä etuoikeusasemasta. Valtion merkitsemän pääomailainan pääomalle ja korolle olisi ehdoissa annettava etuoikeus muihin pääomailainoihin verrattuna.

Koska pankit ovat voineet laskea liikkeeseen pääomailainoja jo ennen tämän esityksen antamista, näissä pääomailainoissa voi olla niiden etuoikeusasemaa koskevia ehtoja, jotka ovat ristiriidassa valtion merkitsemän pääomailainan ehtojen kanssa. Koska myöhemmin tehdyillä sopimuksella ei ole mahdollista puuttua aikaisemmin tehtyjen sopimusten ehtoihin, ehdotetaan, että valtion paras etuoikeus pääomailainojen kesken väistyisi, jos se johtuu ennen tämän esityksen antamista liikkeeseen lasketun pääomailainan ehdoista.

6 §. *Pääomallainan takaisinlunastaminen.* Pääomallainan liikkeeseenlaskija saa 1 momentin mukaan lunastaa pääomallainan pääoman takaisin aikaisintaan viiden vuoden kuluttua sen liikkeeseenlaskusta. Lisäksi edellytetään, että talletuspankki pääomallainan pääoman takaisinlunastuksen jälkeenkin täyttää luottolaitostoiminnasta annetussa laissa pankin omien varojen ja konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärälle säädetyt vaatimukset ja että Rahoitustarkastus antaa suostumuksen takaisinlunastukselle.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos pääomallainan pääomaa ei ole lunastettu kokonaisuudessaan takaisin sen liikkeeseenlaskuvuotta seuraavan viidennen täyden kalenterivuoden päättyessä, seuraavan kalenterivuoden aikana pääomallainan pääoma lunastetaan takaisin nimellisarvosta 20 prosentilla korotettuna. Kyseisen vuoden jälkeen nimellisarvon korotusta lisätään kymmenellä prosenttiyksiköllä kalenterivuosittain. Säännös korostaa sitä, että lain tarkoittama valtion pääomasijoitus ei ole pysyväisluonteinen sijoitus vaan tarkoitettu vahvistamaan liikkeeseenlaskijan vakavaraisuutta oloissa, joissa pääomien hankkiminen sijoittajilta on erittäin vaikeaa tai mahdotonta.

Pykälän 3 momentin mukaan valtiolla ei ole oikeutta irtisanoa pääomallainaa eikä vaatia sen takaisinlunastamista. Säännös perustuu luottolaitostoiminnasta annetun lain 45 §:n 3 momentin 1 kohdan vaatimukseen, että ensisijaisiin omiin varoihin ei voida lukea määräaikaisia eriä.

7 §. *Pääomallainan korko.* Pääomallainalle maksetaan 1 momentin mukaan vuotuista korkoa. Koron määräytymisperusteena olisi suurempi momentissa mainituista kahdesta perusteesta. Ensimmäisenä perusteena olisi valtioneuvoston asetuksessa säädettävä viitekorko lisättyä seitsemällä prosenttiyksiköllä. Toisena mahdollisena perusteena olisi osuus liikkeeseenlaskijan viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisesta tilikauden tuloksesta verojen jälkeen, joka vastaa valtion merkitsemän pääomallainan osuutta liikkeeseenlaskijan ensisijaisista omista varoista tai, jos luottolaitokseen sovelletaan konsolidoitua vakavaraisuusvaatimusta, konsolidoiduista omista varoista.

Korko maksetaan 2 momentin mukaan vain, jos talletuspankin ja sen konsernin viimeksi vahvistetun konsernitilinpäätöksen osoittamat voitonjakokelpoiset varat ennen koron vähentämistä riittävät koron maksuun. Voitonjakokelpoisilla varoilla tarkoitettaisiin varoja, joiden jakamista ei ole rajoitettu yleisten yhteisöoikeudellisten säännösten eikä luottolaitostoiminnasta annetun lain 88 §:n nojalla. Yleisistä voitonjaon rajoituksista säädetään osakeyhtiömuotoisten luottolaitosten osalta osakeyhtiölain 13 luvussa, osuuskuntamuotoisten luottolaitosten osalta osuuskuntalain 13 luvussa ja säästöpankkien osalta säästöpankkilain 41 §:ssä. Luottolaitostoiminnasta annetun lain 88 §:ssä kielletään lisäksi voitonjako silloin, kun luottolaitos ei täytä sille laissa säädettyjä vakavaraisuusvaatimuksia.

Jos liikkeeseenlaskija ei ole maksanut pääomallainalle korkoa kahdelta kalenterivuodelta, valtiolla on 3 momentin perusteella oikeus nimittää liikkeeseenlaskijan hallitukseen kaksi jäsentä. Säännöksellä pyritään turvaamaan valtion etua tilanteessa, jossa pankin toiminta ei ole riittävän kannattavaa koron maksamiseksi. Näin valtio pääsee vaikuttamaan liikkeeseenlaskijan toimintaa koskeviin päätöksiin ja sitä kautta turvaamaan asemaansa.

8 §. *Voitonjaon rajoittaminen.* Pykälässä säädetään pääomallainan liikkeeseenlaskijan voitonjakoa koskevista rajoituksista, joita olisi sovellettava luottolaitoksen varojen jakamiseen 7 §:n kohdalla mainittujen yleisten voitonjakorajoitusten lisäksi.

Siihen asti kun liikkeeseenlaskija on lunastanut pääomallainan pääoman kokonaan takaisin, liikkeeseenlaskijan on 1 momentin perusteella pääomallainan ehdoissa sitouduttava siihen, ettei se jaa varojaan osakkeenomistajille tai jäsenilleen eikä näiden oikeudenomistajille eikä voitto-osuutena sijoitusrahasto-osuuden tai kantarahasto-osuuden omistajille eikä säästöpankkilain 41 §:n 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen enempää kuin määrän, joka vastaa liikkeeseenlaskijan asianomaisen tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen osoittamaa tilikauden voittoa tai ylijäämää vähennettynä valtion merkitsemälle pääomallainalle 7 §:n 1 momentin perusteella maksettavan koron määräl-

lä. Momentissa tarkoitettuihin osakkeen- ja osuudenomistajiin rinnastettaisiin myös muiden kuin tässä laissa tarkoitettujen pääomalainojen haltijat 5 §:ssä säädetyin rajoituksin.

Pykälän 2 momentin mukaan liikkeeseenlaskija ei saa lainkaan jakaa osinkoa tai muuta voittoa omalle pääomalle sellaiselta tilikaudelta, jota vastaavalta korkojaksolta liikkeeseenlaskija ei jakokelpoisten varojen riittämättömyyden takia voi maksaa valtiolle pääomalainan korkoa kokonaisuudessaan.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei 3 momentin mukaan koske osuus- ja lisäosuusosuusmaksun palautusta osuuskunnan jäsenyyden päättymisen takia. Osuuskunnan entisellä jäsenellä on osuuskuntalain 10 luvun 1 §:n nojalla oikeus saada osuusmaksunsa takaisin, joten pääomalainan ehdoissa ei tätä oikeutta voida rajoittaa. Sama oikeus on sillä, jolle jäsenen oikeus on siirtynyt. Osuuskuntalain 11 luvun 9 §:n mukaan osuuskunnan entisellä jäsenellä on oikeus saada myös lisäosuusmaksunsa takaisin jäsenyyden päättyessä. Jos lisäosuuksia voidaan antaa myös muille kuin jäsenille, lisäosuusmaksuja ei kuitenkaan palauteta.

9 §. *Omien osakkeiden ja kantarahasto-osuuksien hankkiminen sekä lisäosuus- ja sijoitusosuusmaksun palautus.* Liikkeeseenlaskija ei saa hankkia vastiketta vastaan omia osakkeitaan tai kantarahasto-osuuksiaan taikka palauttaa lisäosuus- tai sijoitusosuusmaksuja ennen kuin se on lunastanut pääomalainan pääoman kokonaan takaisin. Säännös ei koskisi osuusmaksun palauttamista, koska osuuskunnan entisellä jäsenellä on osuuskuntalain 10 luvun 1 §:n nojalla oikeus saada osuusmaksunsa takaisin.

Pykälän 2 momentissa on samanlainen lisäosuusosuusmaksujen palauttamista koskeva poikkeussäännös kuin 8 §:n 2 momentissa.

10 §. *Liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan uudelleen järjestelyt.* Siihen asti kun liikkeeseenlaskija on lunastanut pääomalainan pääoman kokonaisuudessaan takaisin, liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan luovutuksen, sulautumisen, jakautumisen, yritysmuodon muuttamisen tai toiminnan muun näihin rinnastettavan uudelleen järjestämisen saa toteuttaa vain valtion suostumuksella. Säännös tarkoittaa sitä, että pääomalainan liikkeeseenlaskija joutuu pääomalainan ehdoissa sitoutumaan siihen, että se ei voi suorittaa toimintansa uudelleen järjestelyitä ilman valtion nimenomaista suostumusta. Vaatimuksella pyritään turvaamaan paitsi valtion asemaa velkojana myös yleistä julkista etua, koska pääomasijoitus tehdään valtion varoista. Säännöksen perusteella muun muassa yritysjärjestelyt, joissa talletuspankin liiketoiminta kokonaan tai osin myydään toiselle kotimaiselle tai ulkomaiselle luottolaitokselle tai joissa tytäryhtiö muutetaan ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttoriksi, edellyttävät valtion suostumusta.

11 §. *Pääomalainan siirto.* Pykälän mukaan valtiolla ei ole oikeutta siirtää pääomalainaa toiselle ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta. Vastaavasti pääomalainan liikkeeseenlaskija ei saa siirtää pääomalainasta aiheutuvia velvollisuuksiaan toiselle ilman valtion suostumusta.

12 §. *Markkinointirajoitus.* Koska valtion pääomasijoitus tehdään talletuspankkiin sen toimintaedellytysten turvaamiseksi, ei ole asianmukaista, että pankki käyttäisi hyväkseen valtion merkitsemää pääomalainaa markkinoinnissaan. Tämän takia pykälässä kielletään liikkeeseenlaskijaa tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvaa yritystä käyttämästä valtion merkitsemää pääomalainaa liiketoimintansa tai palveluidensa markkinoinnissa.

13. *Tarkemmat säännökset ja valtioneuvoston päätökset.* Ehdotetussa laissa ei ole mahdollista eikä tarkoituksenmukaista säätää tyhjentävästi pääomalainan ehdoille asetettavista vaatimuksista. Tämän mukaisesti pykälän 1 momentin mukaan pääomalainan ehdoista säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksessa on tarkoitus säätää muun muassa pääomalainalle maksettavan koron määrätymisperusteita, Euroopan yhteisön valtioneuvoston päätöksiä koskevien määräysten ja säännösten edellyttämistä ehdoista ja rajoituksista sekä muista valtion edun turvaamisesta koskevista tarkemmista ehdoista. Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin lisäksi pääomalainan merkitsemiseen ja hoitamiseen liittyvistä seikoista, kuten koron maksamisesta ja pääomalainan pääoman takaisinlunastamisesta noudatettavasta menettelystä.

Valtioneuvoston yleisistunto päättäisi 2 momentin mukaan laissa tarkoitetun pääomallainan merkitsemisestä. Valtioneuvoston yleisistunto voisi lisäksi määrätä valtiovarainministeriön tai Valtiokonttorin suorittamaan pääomallainan merkitsemiseen tai sen hoitamiseen liittyvät käytännön toimet.

Pykälän 3 momentin mukaan valtiovarainministeriö määräisi jäsenet liikkeeseenlaskijan hallitukseen, jos liikkeeseenlaskija ei ole maksanut kahdelta vuodelta valtion merkitsemälle pääomallainalle korkoa. Ehdotus on yhdenmukainen valtion vakuusrahastosta annetun lain 14 §:n 2 momentin säännöksen kanssa, jonka mukaan valtiovarainministeriö määrää valtion edustajat valtion tai Valtion vakuusrahaston omistamien omaisuudenhoitoyhtiöiden yhtiökokouksiin.

Pykälän 4 momentin mukaan valtiovarainministeriön päätöksellä voitaisiin antaa tarvittaessa määräyksiä ja ohjeita valtioneuvoston asetuksessa säädetyistä asioista.

14 §. *Valvonta.* Rahoitustarkastus valvoo pykälän 1 momentin mukaan, että talletuspankit noudattavat tässä laissa ja sen nojalla säädettyjä pääomallainojen ehtoja. Liikkeeseenlaskijan olisi 2 momentin mukaan annettava valtiovarainministeriölle ja Valtiokonttorille tiedot, jotka ovat tarpeen niiden valtion pääomasijoitukseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi. Rahoitustarkastuksen tiedonsaantioikeudesta ei pykälässä säädettäisi erikseen, koska niistä säädetään Rahoitustarkastuksesta annetussa laissa (587/2003).

15 §. *Voimaantulo.* Pykälän 2 momentin mukaan lain tarkoittamia pääomallainoja voitaisiin merkitä enintään 30 päivään huhtikuuta 2009 asti. Valtioneuvoston yleisistunto voisi kuitenkin päättää, että pääomallainoja voidaan merkitä 31 päivään joulukuuta 2009 asti. Säännös korostaa sitä, että lain tarkoittama valtion pääomasijoitus on tarkoitettu poikkeukselliseksi ja väliaikaiseksi toimeksi.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan ensi tilassa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki
valtion pääomasijoituksista talletuspankkeihin

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään toiminnaltaan terveiden ja vakavaraisten luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (121/2007) tarkoitettujen talletuspankkien ensisijaisten omien varojen vahvistamiseksi tehtävistä valtion pääomasijoituksista.

2 §

Valtion pääomasijoitus

Valtio voi tehdä tässä laissa tarkoitetun pääomasijoituksen talletuspankkiin, jolle on myönnetty toimilupa Suomessa, merkitsemällä pankin liikkeeseen laskeman luottolaitostoiminnasta annetun lain 45 §:n

1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun pääomallainan. Pääomallainalla tarkoitetaan jäljempänä tässä laissa valtion tämän lain mukaisesti antamaa pääomallainaa.

Valtio voi merkitä pääomallainan vain, jos lainan liikkeeseen laskevan talletuspankin omat varat 30 päivänä kesäkuuta 2008 päättyneeltä katsauskaudelta laaditun osavuosikatsauksen mukaan ovat vähintään luottolaitostoiminnasta annetun lain 55 §:n 1 momentin mukaisesti laskettujen riskien kattamiseksi vaadittavien omien varojen vähimmäismäärän suuruiset sekä, jos talletuspankkiin sovelletaan mainitun lain 76 §:ssä tarkoitettua konsolidoitua vakavaraisuusvaatimusta, sen konsolidoidut omat varat ovat vähintään mainitun lain 76 §:ssä säädetyn konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärän suuruiset.

Pääomallainaa ei kuitenkaan saa merkitä, jos liikkeeseenlaskijan omien varojen tai konsolidoitujen omien varojen määrä on 2 momentissa tarkoitetun osavuosikatsauksen jälkeen Rahoitustarkastuksen arvion mukaan vähentynyt alle laissa säädetyn vähimmäismäärän.

3 §

Sijoituksen määrä

Valtio voi merkitä pääomallainoja enintään neljän miljardin euron määrään asti taikka valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen tai valtuuksien puitteissa.

Valtio saa merkitä vain sellaisen pääomallainan, jonka määrä on enintään 20 prosenttia liikkeeseenlaskijan luottolaitostoiminnasta annetun lain 45 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ensisijaisten omien varojen tai, jos talletuspankkiin sovelletaan mainitun lain 76 §:ssä tarkoitettua konsolidoitua vakavaraisuusvaatimusta, konsolidoitujen omien varojen kokonaismäärästä.

Valtio merkitsee pääomallainan sen nimellisarvosta. Valtio voi merkitä vain euromääräisen pääomallainan.

4 §

Pääomallainan ehdot

Sen lisäksi, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 45 §:n 3 momentissa säädetään, pääomallainan ehtojen on täytettävä tässä laissa ja 13 §:n nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty vaatimukset.

5 §

Pääomallainan etuoikeusasema

Pääomallainan pääoman ja koron saa maksaa sen liikkeeseenlaskijan konkurssissa vain kaikkia muita velkoja huonommalla etuoikeudella. Pääomallainan pääoma ja korko on kuitenkin maksettava ennen muita kuin tässä laissa tarkoitettuja pääomallainoja, jollei ennen päivänä marraskuuta 2008 [=hallituksen esityksen antamispäivä] liikkeeseen lasketun tällaisen pääomallainan ehdoista muuta johdu.

6 §

Pääomallainan takaisinlunastaminen

Pääomallainan liikkeeseenlaskija saa lunastaa pääomallainan pääoman takaisin aikaisintaan viiden vuoden kuluttua sen liikkeeseenlaskusta ja vain, jos talletuspankki pääomallainan pääoman takaisinlunastuksen jälkeenkin täyttää luottolaitostoiminnasta annetussa laissa pankin omien varojen tai konsolidoi-

tujen omien varojen vähimmäismäärälle säädetyt vaatimukset ja Rahoitustarkastus antaa suostumuksen takaisinlunastukselle.

Jos pääomalainan pääomaa ei ole lunastettu kokonaisuudessaan takaisin sen liikkeeseenlaskuvuotta seuraavan viidennen täyden kalenterivuoden päättyessä, pääomalainan pääoma lunastetaan takaisin sen nimellisarvosta 20 prosentilla korotettuna. Liikkeeseenlaskuvuotta seuraavan seitsemännen kalenterivuoden alusta alkaen edellä tarkoitettua nimellisarvon korotusta lisätään kymmenellä prosenttiyksiköllä kalenterivuosittain.

Valtiolla ei ole oikeutta vaatia pääomalainan pääoman takaisinlunastamista.

7 §

Pääomalainan korko

Pääomalainalle maksetaan vuotuista korkoa. Koron määräytymisperusteena on seuraavista perusteista se, jonka mukaan määräytyvä korko on suurempi:

- 1) valtioneuvoston asetuksessa säädettävä viitekorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä; tai
- 2) osuus liikkeeseenlaskijan viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisesta tilikauden tuloksesta veron jälkeen, joka vastaa valtion merkitsemän pääomalainan osuutta liikkeeseenlaskijan ensisijaisista omista varoista tai konsolidoiduista omista varoista.

Korko maksetaan vain, jos talletuspankin ja sen konsernin viimeksi vahvistetun konsernitilinpäätöksen osoittamat voitonjakokelpoiset varat ennen koron vähentämistä riittävät koron maksuun.

Jos liikkeeseenlaskija ei ole maksanut pääomalainalle korkoa kahdelta kalenterivuodelta, valtiolla on oikeus nimittää liikkeeseenlaskijan hallitukseen kaksi jäsentä.

8 §

Voitonjaon rajoittaminen

Siihen asti kun liikkeeseenlaskija on lunastanut pääomalainan pääoman kokonaan takaisin, se saa jakaa varojaan osakkeenomistajille tai jäsenilleen tai näiden oikeudenomistajille taikka voitto-osuutena sijoitusosuuden tai kantarahasto-osuuden omistajille taikka säästöpankkilain (1502/2001) 41 §:n 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen taikka, jollei ennen päivänä marraskuuta 2008 [=hallituksen esityksen antamispäivä] liikkeeseen lasketun muun kuin tässä laissa tarkoitettua pääomalainan ehdoista muuta johdu, tällaisten pääomalainojen haltijoille enintään määrän, joka vastaa liikkeeseenlaskijan asianomaisen tilikauden vahvistetun tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilikauden voittoa tai ylijäämää vähennettynä valtion merkitsemälle pääomalainalle 7 §:n 1 momentin perusteella maksettavan koron määrällä.

Jos liikkeeseenlaskija ei jakokelpoisten varojen riittämättömyyden takia voi maksaa valtiolle pääomalainan korkojakson mukaista korkoa kokonaisuudessaan, liikkeeseenlaskija ei saa kyseistä korkojaksoa koskevan vahvistetun tilinpäätöksen eikä konsernitilinpäätöksen perusteella jakaa varojaan osakkeenomistajille tai jäsenille ja näiden oikeudenomistajille taikka voitto-osuutta sijoitusosuuden tai kantarahasto-osuudenomistajille taikka säästöpankkilain 41 §:n 2 momentissa säädettyyn tarkoitukseen.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske osuus- ja lisäosuusmaksun palautusta osuuskunnan jäsenyyden päättymisen takia.

9 §

Omien osakkeiden ja kantarahasto-osuuksien hankkiminen sekä lisäosuus- ja sijoitusosuusmaksun palautus

Liikkeeseenlaskija ei saa hankkia vastiketta vastaan omia osakkeitaan tai kantarahasto-osuuksiaan taikka palauttaa lisäosuus- tai sijoitusosuusmaksuja ennen kuin se on lunastanut pääomalainan pääoman kokonaan takaisin.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske lisäosuusosuusmaksun palautusta osuuskunnan jäsenyyden päättymisen takia.

10 §

Liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan uudelleen järjestelyt

Siihen asti kun liikkeeseenlaskija on lunastanut pääomalainan pääoman kokonaisuudessaan takaisin, liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan luovutuksen, sulautumisen toiseen luottolaitokseen, jakautumisen, yritysmuodon muuttamisen tai toiminnan muun näihin rinnastettavan uudelleen järjestämisen saa toteuttaa vain valtion suostumuksella.

11 §

Pääomalainan siirto

Valtiolla ei ole oikeutta siirtää pääomalainaa toiselle ilman liikkeeseenlaskijan suostumusta. Pääomalainan liikkeeseenlaskija ei saa siirtää pääomalainasta aiheutuvia velvollisuuksiaan toiselle ilman valtion suostumusta.

12 §

Markkinointirajoitus

Pääomalainaa ei saa käyttää liikkeeseenlaskijan tai sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvan yrityksen liiketoiminnan tai palveluiden markkinoinnissa.

13 §

Tarkemmat säännökset ja valtioneuvoston päätökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään pääomalainan ehdoille asetettavista muista ehdoista sekä pääomalainan merkitsemiseen ja hoitamiseen liittyvistä toimita.

Valtioneuvoston yleisistunto päättää tässä laissa tarkoitetun pääomalainan merkitsemisestä. Valtioneuvoston yleisistunto voi määrätä valtiovarainministeriön tai Valtiokonttorin suorittamaan pääomalainan merkitsemiseen ja hoitamiseen liittyvät tehtävät.

Valtiovarainministeriö määrää 7 §:n 3 momentissa tarkoitetut jäsenet liikkeeseenlaskijan hallitukseen.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetyistä asioista voidaan antaa tarkempia määräyksiä ja ohjeita myös valtiovarainministeriön päätöksellä.

14 §

Valvonta

Rahoitustarkastus valvoo, että talletuspankit noudattavat tässä laissa ja sen nojalla säädettyjä pääomalainojen ehtoja.

Valtiovarainministeriöllä ja Valtiokonttorilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada pääomallainan liikkeeseenlaskijalta ja sen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluvalta yritykseltä valtion pääomasijoitukseen liittyvien tehtäviensä suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tämän lain nojalla voidaan merkitä pääomalainoja enintään 30 päivään huhtikuuta 2009 asti. Valtioneuvoston yleisistunto voi kuitenkin päättää, että pääomalainoja voidaan merkitä 31 päivään joulukuuta 2009 asti.

Helsingissä päivänä kuuta 2008

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemi

Liite

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi
valtion pääomasijoituksesta talletuspankkeihin

Valtioneuvoston päätöksen, joka on tehty valtiovarainministeriön esittelystä, säädetään valtion pääomasijoituksista talletuspankkeihin päivänä kuuta 2008 annetun lain (/200) §:n nojalla:

1 §

Valtion pääomasijoituksista talletuspankkeihin annetussa laissa (/) tarkoitetun pääomalainan ehtoihin on sisällytettävä mainitussa laissa säädettyjen ehtojen lisäksi tässä asetuksessa säädettyt ehdot.

2 §

Valtion pääomasijoituksista talletuspankkeihin annetun lain 7 §:ssä tarkoitettu viitekorko on 12 kuukauden euriborkorko (*Euro Interbank Offered Rate*). Viitekorko määräytyy kunkin korkojakson ensimmäisen pankkipäivän perusteella. Ensimmäisen korkojakson korko määräytyy kuitenkin pääomalainan liikkeeseenlaskupäivän perusteella. Korkoa määrättäessä vuodessa on 360 korkopäivää ja kuukaudessa 30 korkopäivää.

Pääomalainan korko maksetaan vuosittain jälkikäteen liikkeeseenlaskijan asianomaisen korkojakson päättymisen jälkeen ensimmäiseksi vahvistettavan tilinpäätöksen vahvistamispäivää seuraavana pankkipäivänä.

Jos liikkeeseenlaskijan voitonjakokelpoiset varat eivät riitä koron koko määrän maksuun, liikkeeseenlaskijan on maksettava korosta se osa, johon voitonjakokelpoiset varat riittävät.

Lunastaessaan pääomalainan pääoman tai osan siitä takaisin liikkeeseenlaskijan on ennen pääomaa maksettava kuluvan korkojakson alusta kertynyt korko kokonaisuudessaan.

3 §

Liikkeeseenlaskijan on sitouduttava siihen, että siihen asti kun pääomalainan liikkeeseenlaskija on lunastanut pääomalainan pääoman kokonaisuudessaan takaisin, liikkeeseenlaskijan liiketoiminta saa kasvaa vuodessa enintään määrän, joka vastaa:

- 1) Suomen bruttokansantuotteen vuonna 2007 toteutunutta vuotuista suhteellista kasvua;
- 2) Suomessa toimivien luottolaitosten vuoden 1987 alun ja vuoden 2008 kolmannen vuosineljänneksen päättymisen välisenä aikana tapahtunutta taseiden keskimääräistä vuotuista kasvua; tai
- 3) Euroopan unionin luottolaitosten taseiden pääomalainan liikkeeseenlaskuajankohtaa edeltäneiden kuuden kuukauden aikana toteutunutta taseiden kasvua

sen mukaan, mikä näistä on suurin.

Liikkeeseenlaskijan on lisäksi sitouduttava siihen, ettei se laajenna liiketoimintaansa olennaisesti siitä, mitä se ennen pääomalainan liikkeeseenlaskua oli.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei koske liikkeeseenlaskijan liiketoiminnan kasvua tai liiketoiminnan muuta laajentamista, jos liiketoiminnan kasvu tai laajentuminen Rahoitustarkastuksen arvion mukaan perustuu muuhun syyhyyn kuin valtion merkitsemästä pääomalainasta saatuihin varoihin.

4 §

Liikkeeseenlaskijan on sitouduttava, siihen asti kun pääomalainan pääoma on kokonaisuudessaan lunastettu takaisin, noudattamaan ylimpään johtoonsa kuuluvien henkilöiden palkkauksessa ja muiden etuuksien antamisessa seuraavaa:

- 1) ylimpään johtoon kuuluvan henkilön kiinteää peruspalkkaa ei tarkisteta siitä, mitä se oli 17 päivänä lokakuuta 2008, muutoin kuin yleistä ansiokehitystä vastaavasti;
- 2) ylimpään johtoon kuuluvalla henkilöllä ei kiinteän peruspalkan ja tavanomaisten luontaisetujen lisäksi sovita maksettavaksi tai toteutettavaksi tulos-, osake- tai muita palkkioita, eikä ennen tämän asetuksen voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin perustuvia palkkiota määriteltäessä pääomalainan liikkeeseenlaskun ja pääomalainan pääoman kokonaan takaisinlunastamisen välistä aikaa oteta huomioon, eikä tällaiseen sopimukseen perustuvaa palkkiota makseta tai toteuteta ennen kuin pääomalainan pääoma on kokonaisuudessaan lunastettu takaisin;
- 3) ylimpään johtoon kuuluvan henkilön kanssa tehtävään yksilölliseen työ- tai toimisopimukseen sisällytettävät eläkettä, erorahaa tai muita vastaavia työ- tai toimisuhteen päättymiseen liittyviä etuuksia koskevat määräykset eivät ole kohtuuttomia ja edun suuruuden on perustuttava palvelusvuosien määrään ja palvelussuhteen päättymissyhyyn.

Erityisestä syystä valtio voi kuitenkin yksittäistapauksessa merkitä pääomalainan, vaikka edellisessä 2 momentissa mainitut ehdot eivät täytyisikään.

Ylimpään johtoon kuuluvia henkilöitä ovat liikkeeseenlaskijan tai sen omistaman talletuspankin viisi ylintä toimihenkilöä, joiden palkka ja muut palkkiot ovat korkeimmat.

Erorahaa koskevaa sopimusta on pidettävä kohtuuttomana ainakin, jos alle viiden vuoden palveluksessa olon perusteella irtisanomisajan palkan ja erokorvauksen yhteismäärä ylittää 24 kuukauden palkan määrän. Eläkettä koskevaa sopimusta pidetään kohtuuttomana, jos sovittu eläkeikä on alhaisempi kuin 60 vuotta.

Liikkeeseenlaskijan on lisäksi sitouduttava siihen, että jos takauksen voimassa ollessa ylimmän johdon palkkausta tarkistetaan tai liikkeeseenlaskija muutoin toimii vastoin sitoumustaan, liikkeeseenlaskija maksaa valtiolle täysimääräisesti sen, mitä se sitoumuksen vastaisella menettelyllään on maksanut tai suorittanut ylimpään johtoonsa kuuluvalla.

5 §

Liikkeeseenlaskijan on sitouduttava ylläpitämään kotitalouksien sekä pienten ja keski suurten yritysten rahoitushuoltoa. Liikkeeseenlaskijan pitää lisäksi sitoutua julkistamaan rahoitushuoltoa koskevia tietoja valtiovarainministeriön määräämällä tavalla.

6 §

Pääomalainan ehtoja voidaan muuttaa valtiovarainministeriön ja pankin yhteisellä sopimuksella edellyttäen, että ehtojen muutos ei muuta pääomalainan luonnetta. Valtiovarainministeriön on ennen muutoksesta sopimista pyydettävä Rahoitustarkastuksen lausunto.

Jos luottolaitostoiminnasta annettua lakia tai muuta talletuspankkeihin sovellettavaa lakia muutetaan pääomalainaa tai siihen rinnastettavaa sijoitusta koskevilta osin, valtiolla ja pääomalainan liikkeeseenlaskijalla on oikeus vaatia pääomalainan ehtojen muuttamista vastaavasti.

7 §

Liikkeeseenlaskijan on ilmoitettava pääomallainan pääoman tai osan siitä takaisin lunastamisesta Valtiokonttorille vähintään viimeistään kaksi pankkipäivää ennen lunastusta.

Pääoman tai sen osan takaisinlunastus tapahtuu pääomallainasta annettuun todistukseen tehtävää kuitausta vastaan. Ilmoitukseen on liitettävä Rahoitustarkastuksen pääomallainan takaisinlunastamista koskeva lupa.

Liikkeeseenlaskijan on ilmoitettava Valtiokonttorille koron maksusta tai sen maksamatta jättämisestä viimeistään kunkin korkojakson päättymistä seuraavan tilinpäätöksen vahvistamispäivänä. Pääoman lunastushinta tai korko maksetaan Valtiokonttorin osoittamalle tilille.

8 §

Pääomallainaan liittyvät mahdolliset valtion ja liikkeeseenlaskijan väliset riidat ratkaistaan välimiesmenettelystä annetun lain (967/1992) mukaisesti.

9 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2008 ja on voimassa 30 päivään huhtikuuta 2009.

Asetusta sovelletaan sen voimassaolon jälkeenkin sellaisen pääomallainan ehtoihin, joka on laskettu liikkeeseen asetuksen voimassa ollessa, kunnes liikkeeseenlaskija on lunastanut pääomallainan pääoman kokonaisuudessaan takaisin tai pääomallainana muutoin on lakannut olemasta voimassa.

Helsingissä päivänä kuuta 200 .

Ministeri

Esittelijä